

Novi Svet

Natalija: „U životu i smrti, ja sam uvek s tobom“
Nađi osobu koja... - Kongres Džen u Slovačkoj
Osoba, mozak, emocije

Predstavnik Uprave na manifestaciji

Sadržaj:

Aktuelnosti

- 3 Predstavnik Uprave na manifestaciji „Velika draž sadašnjeg vremena“

- 4 Pametan telefon ili igra u prirodi

Istorija Pokreta

- 6 Marija u viziji i iskustvu Kjare Lubik

- 8 Natalija Dalapikola
prva sledbenica Kjare Lubik

- 10 Grane Pokreta

Porodica

- 14 Festival „Roditeljstvo novog doba“

- 15 Priče: Lampa i Mali činovi ljubavi
Vesti

- 16 Vlasnica firme otpustila sebe
da ne bi otpuštala zaposlene

- 17 Kada se profit ne slaže sa pravom
Mladi

- 18 Kongres Džen - Šaštin, Slovačka
Nauka

- 20 Osoba, mozak, emocije

Praktični saveti

- 22 Kako održati čistoću doma
prirodnim sredstvima (2. deo)

Revija pokreta fokolara

Godina 2018. Br.3/4 - Maj/Jun

Izdavač: Pokret fokolara - Marijino

delo, Ičkova 14, 11000 Beograd

Redakcija: Joakim Striber

Tehnički redaktor: Vladimir Jovanović

Lektor: Maja Jovanović

Štampa: SZR Produkcija 64,
Željko Levnaić PR, Kordunaška 2,
14000 Valjevo

Pretplata:

Broj (dinarskog) žiro računa

220000000003080521

Primalac - Pokret Fokolara - Marijino

Delo, Ičkova 14, +381 11 305 9208

Sa naznakom "za Novi Svet"

Na isti žiro račun možete poslati i
vaše donacije ako to želite

Linkovi:

Pokret Fokolara Srbija

www.focolare.org/serbia/

E-mail: redakcijanovisvet@gmail.com

Facebook stranica: Novi Svet oko nas

www.dobrevesti.rs

„Velika draž sadašnjeg vremena“

Predstavnik Uprave za saradnju s crkvama i verskim zajednicama Gavril Grban prisutvovao je 18. marta 2018. godine u prostorijama Zadužbine Dositej Obradović manifestaciji „Velika draž sadašnjeg vremena“ povodom deset godina od upokojenja Kjare Lubik, utemeljiteljice Pokreta fokolara „Marijino delo“. Pokret fokolara neguje snažan ekumenski duh i u njegovom delovanju učestvuju, pored katolika, hrišćani drugih tradicija, kao i nehrišćani, nadahnuti duhom zajedništva i dobrom voljom za pomoć bližnjem.

Na početku svečanosti, okupljene je pozdravila gospođa Mirjana Dragaš, upravnik Zadužbine Dositej Obradović,

a program je potom nastavljen kratkim osvrtom na istorijat i duhovnost Kjare i Pokreta, a potom su se redala svedočenja samih fokolara o svom duhovnom iskustvu, ali i drugih koji su imali priliku da se susretnu sa ovom zajednicom ili samom Kjarom. Svoje svedočanstvo je sa prisutnima podelio i Njegova Ekselecija monsinjor Lučijano Surijani, Apostolski nuncij u Republici Srbiji, kao i veroučitelj iz Srpske pravoslavne crkve gospodin Stevan Jovanović. Na poseban način predstavljena je Ekonomija zajedništva, kojom su Kjara i Fokolari želeli da doprinesu prevazilaženju velikih socijalnih razlika u svetu. Dr Joakim Striber je predstavio prezentaciju o povezanosti teologije, ekologije i umetnosti, nadahnutom Kjarinom mišlju.

U muzičkom delu programa nastupio je hor Udruženja srpsko-grčkog prijateljstva „Irida“ iz Sremske Mitrovice, a narator programa je bila gospođa Snežana Stojković Pavlović.

Skupu su prisustvovali monsinjor Filip Kolnago, prvi savetnik Apostolske nuncijature, prof. dr Vojislav Jelić i drugi javni i kulturni poslenici.

Izvor:

Ministarstvo pravde - Uprava za saradnju sa crkvama i verskim zajednicama
www.vere.gov.rs/cir/Newsview.asp?ID=799

Pametan telefon ili igra u prirodi

za slovenački Novi Svet pripremila Marjana Debevec

*razgovor sa Mihom Kramlijem
koji vodi centar za lečenje zavisnosti
u Domu zdravlja Nova Gorica*

Koja je razlika između ovisnosti od nove tehnologije, koja predstavlja nešto dobro, i zavisnosti?

U radio emisiji ste potvrdili da se slika zavisnosti menja. Naime, polovina lečenih zavisnika od droga sada je ovisna o ne-hemijskim drogama. Zašto je to tako?

„Danas skoro svaki dubak, noša ili stočić za dvogodišnje dete ima ekran pred sobom. Kada pričam sa ljudima koji proizvode ove igračke i igrice, kažu da sve te igračke imaju intenzivne boje i zvukove. A kada jednogodišnjak, dvogodišnjak ili petogodišnjak provodi sat, dva ili pet sati tako da pritiskom na dugme krava zamuče, štene zalaje - šta se dešava? Dečiji mozak se polako navikava na ove intenzivne boje i zvuke, a kada posle vodimo dete sa šest, sedam godina u prirodu, pošto je naviknuto na intenzitet, ne dobija inspiraciju u prirodi, ne prima poruke koje bi ga izgrađivale, već je izgubljeno, ne snalazi se, i zato će brzo potražiti negde monitor, da se oseća kao kod kuće. I zato sam ubeđen da ćemo imati sve više ljudi koji će potražiti svoj mir i smisao života na televizijskim monitorima, tabletima i telefonima.“

„U virtuelnom koje podražava realno nema ničeg lošeg. Kad radimo na kompjuteru, u mozgu se javlja hemijski proces koji prenosi: „Umoran si, iznuren si“. I zbog toga se osoba oseća umorno i odlazi od svog računara. Ali ako vidimo dete koje je tri, četiri i pet sati za računarom, onda se tu računar ne koristi za rad.

Dakle, detetu treba staviti vremensko i prostorno ograničenje - računar bi trebalo da bude u dnevnoj sobi. Osnovac ne može posedovati pametan telefon ili tablet, ali ga može koristiti. Na primer, desetogodišnjak ne može imati pametni telefon u svojoj sobi. Može se desiti da je bez znanja roditelja cele noći na internetu, a ujutru kad treba da se ide u školu, sav je razbarušen, postane nervozan. Potrebno je i vremensko ograničenje, koje zavisi od starosti i zrelosti deteta.“

Koje su moguće posledice igranja kompjuterskih igara?

„Ako dozvolimo osmogodišnjem detetu da igra igrice za +18, on će biti izložen nadražajima koje je sposoban da obradi osamnaestogodišnjak. A kada bude imao 18 godina, kakav stimulans će mu biti potreban da oseti kontakt sa iskrom života? Biće mu potrebno da se kreće na ivici iz-

među života i smrti, da bi osetio da vredi živeti. Iz prakse danas mogu da potvrdim vezu između brze vožnje i ranog pristupa dece novoj tehnologiji. Kompjuterske igre sadrže još jednu opasnost. Danas se bavimo ljudskim programiranjem. U elektronskim igračkama, u igricama za jednogodišnje, dvogodišnje, trogodišnje dete, imamo programe koji govore o tome šta će to dete učiniti kada napuni dvadeset godina. Radi se o suptilnim, sakrivenim porukama koje pobuđuju određene veštačke potrebe, koje čovek zatim prati. Kapital koji sve to finansira, pomno sledi gde se određena igrica i koja igračka, u kojoj zemlji, u kome gradu u toj zemlji najbolje prodaje. Za deset, dvadeset godina, staviće na tržište proizvod koji će ići kao alva. Dakle, danas govorimo o programiranoj generaciji.“

Možda neki primer?

„Možda je neko gledao konferenciju za novinare vlasnika Facebook-a, koji je jasno stavio do znanja da će promeniti civilizaciju za šest, deset godina. Nijedan svetski autoritet, ni UN, ni Svetska zdravstvena organizacija, osim pape Franje koji skreće pažnju na ovo, nije se oglasila i niko to ne shvata ozbiljno.“

Da li je danas čovek još uvek sposoban da odluči šta je dobro, a šta nije?

„Nekada su se uveče u porodicama molili, čitali bajke, pevali, i dete je razvijalo apstraktno mišljenje, napinjući svoj mozak da sebi predstavi troglavog zmaja ili slično. Dakle, ne radi se samo o onome što vidim u životu, već i o onome što me nadilazi. Ljudi koji nisu sposobni za apstraktno razmišljanje ne mogu dostići vlastitu samosvest. To znači da

osoba može da odluči iz svog vlastitog bića šta je dobro za njega a šta je loše. Deset zapovesti u njoj postaju kompas.

Danas većina ljudi nije sposobna za apstraktno razmišljanje i stoga nema svoju samosvest. Ako se dete zadesi u grupi koja koristi heroin, on će postati ovisnik jer nema igrađenu svest.“

Gde vidite pomoć, da se izade iz ove složene situacije?

„Danas se želi oduzeti ugled i moć svim svetskim religijama. Iza toga stoji kapital. Malo ljudi na svetu to uviđa, i po svemu sudeći, ako ne bude bilo kritične mase ljudi, koji razmišljaju, oni će uspeti. Kao katolici, kao živa zajednica, imamo veliki zadatak i izazov.“

Marija u viziji i iskustvu Kjare Lubik

U Pokretu Fokolara tokom svake godine produbljuje se po jedna tačka duhovnosti. Te tačke su kao stubovi duhovnog života pojedinca i cele zajednice Pokreta. One predstavljaju sva ona bogatsava koja nalazimo u Jevanđelju, koje kada su pretočene u život svedoče o novom Nebu i novoj Zemlji. Ove godine to je lik Marije, Bogorodice i Majke svih ljudi. Objavljivaćemo priloge u nastavcima na tu temu, sačinjenih iz govora Marije Voče - sadašnjeg predsednika Pokreta Fokolara, koji će nam biti vodič u upoznavanju i razumevanju iskustva Kjare Lubik i njenog odnosa prema Mariji, pružajući nam mogućnost da to iskusimo i mi.

Loreto

Marija je bila prisutna u životu Kjare od samog početka našeg Pokreta, štaviše, pre nego što je on zvanično počeo da postoji. Ali pođimo u „kuću“ Bogorodice Marije, u Loreto¹, mesto – kako je govorila Kjara - prvog Marijinog pogleda ljubavi prema nama. Bilo je to 1939. godine, i tu je Kjara imala prvo predosećanje onoga što bi kasnije trebalo da se rodi. Shvatila je da je Bog pripremio novi put za jednu novu duhovnu porodicu u Crkvi: našu porodicu, Fokolar. Na tom mestu, Kjara naslućuje da će mnoštvo osoba u devičanstvu slediti ovaj put. Da, Marija je bila tu - reći će kasnije - sve od Loreta, svojim tihim prisustvom, čekajući na sve one koji će je pratiti u Njenom Delu.

Zdravo Marijo

Zatim, dolazi rat koji predstavlja jednu novu etapu, i koji Kjari donosi nov način viđenja Marije. Kjara se nalazi u Trentu i usled užasnog bombardovanja koje je moglo biti fatalno po nju, proživljava blizinu smrti. Zatim, skoro sva u čudu, još pokrivena prašinom u skloništu, između vrisaka ljudi, podigavši se sa zemlje, poverava se svojim prijateljicama: osetila sam oštar bol u duši, dok smo bili u opasnosti, da na ovom svetu više neću moći da molim Zdravo Marijo. Kjara će objasniti kasnije da je to „moliti Zdravo Marijo“² podrazumevalo dati slavu Mariji zbog Dela koje se rađalo.

*„Novo
viđenje
Marije
inspiriše
ljubav prema
njoj kao
nikad pre,
po meri
Njene
veličine.“*

Marija, Reč Božja

Prošlo je nekoliko godina. Pokret otkriva i živi tačke duhovnosti: Bog ljubav, volja Božija, Reč Božja, bratska ljubav, nova zapovest, jedinstvo, Isus Napušteni. A onda se opet pojavljuje i Marija. Lepa - kaže Kjara - po meri u kojoj se bila pritajila, visoka, po meri u kojoj se unizila, velika po meri u kojoj se poništila. Kjara naslućuje da je Marija sama Reč Božja, stoga, neizrecivo lepa, sva obučena u Reč Božju, koja je Lepota Oca, potajni čuvar Duha u sebi. Novo viđenje Marije inspiriše ljubav prema njoj kao nikad pre, po meri Njene veličine. Sve se to dogodilo 1949. godine, u planinama, kada je Bog dao Kjari da nasluti nacrt Dela koje bi trebalo da se rodi. Shvatili smo - kaže Kjara - da bi kroz ovo Delo, koje čine laici i sveštenici, posvećene osobe u devičanstvu i oni u braku, odrasli i deca,

[...] ona (Marija – prim. prevodioca) htela da se vrati na zemlju da bi nam ponovo darovala Isusa.

Jer je želim videti u tebi

Ali moramo čekati do 1957. godine kada se otvara nova etapa koja počinje Kjarinim iskustvom, koje nam je ona sama ispričala i koje je tokom vremena bilo mnogima izvor brojnih umetničkih inspiracija. Jednog dana - priča - [...] podstaknuta, verujem, od Duha koji mi je stavljao reči u usta, ušla sam u crkvu i srcem punim poverenja pitala Isusa zašto On, koji je ostao na zemlji, po svim njenim krajevima, u preslatkoj Evharistiji, nije našao način da tu ostavi i svoju majku za nas kojima je potrebna pomoć na životnom putu. I kao da mi je odgovorio sa tabernakula: „Nisam je ostavio jer je želim videti u tebi.“

¹ Loreto se nalazi u središnjoj Italiji, tačnije u provinciji Ankona, region Marke.

Prema predanju, 1294 godine prenešena je na obalu Italije Sveta kuća iz Nazareta na krilima anđela. Veruje se da je u ovoj kući živela Marija, Isusova majka. U toj kući je rođena i odrasla, tu je imala susret s anđelom Gabrijelom koji joj je navestio da će začeti

Isusa po Duhu Svetome. Tu je živela s Isusom i Josifom. Posle Isusovog uznesenja na nebo, apostoli su kuću pretvorili u crkvu. Nakon što je proputovala Dalmaciju, tri godine nalazila se na Trsatu, današnjem delu grada Rijeke, da bi je jedne noći preneli u Loreto.

² Bogorodice Djevo u istočnoj verziji

Marija Osamljena

I stižemo do 60-ih. Kjara u Mariji otkriva Osamljenu, „spomenik svih vrlina“.
Godine 1962. piše:

„Imam samo jednu Majku na zemlji:

Mariju Osamljenu.
Osim nje, druge majke nemam.
U njoj je cela Crkva u večnosti i celo Delo u jedinstvu.
U njenom nacrtu je i moj.
Ići ću po svetu, da je ponovo oživim.
Svako rastajanje biće moje.
Svako odricanje od dobrog koje sam počinila, biće doprinos da iznedrim Mariju.
U njenom *stajati* je moje *biti*.
U njenom *stajati* je moje *ići*.
Zatvoren vrt i studenac zapečaćen
Negovaću njene najvoljenije vrline
Da bi na mojoj tišini zablistala njena Mudrost.
I da bi mnogi, svi, njena najdraža deca, oni kojima je milosrđe najpotrebnije, imali svugde majčinsku prisutnost u drugoj maloj Mariji.“

Natalija Dalapikola, prva sledbenica Kjare Lubik

„U životu i smrti, ja sam uvek s tobom“.
To je obećala Kjari Lubik i tako je i bilo.
Natalija Dalapikola, prva koja je pratila Kjaru na zemlji 1943. godine, prva ju je, samo nekoliko dana kasnije, i sustigla na onom svetu – u martu 2008. Imala je 83 godine.

Natalija Dalapikola rođena je 27. juna 1924. u selu Fornače na trentinskim planinama. Kjaru upoznaje u Trentu u junu 1943, gde je živela sa svojom porodicom. Prolazi kroz duboku krizu koju prouzrokuje smrt njenog oca i razaranja rata. Prinudjena je da prekine studije i radi da ispomaže porodicu. „Draži muzike, prirode, prijateljstava polako su nestajale. Našla sam se u mrklom mraku, nisam više verovala da ljubav postoji na zemlji“.

Ipak, Natalija je bila pogođena Kjarinom unutrašnjom i spoljašnjom harmonijom i njenim rečima o svom velikom otkriću, „Bog je ljubav“: „... Ali ako je ljubav najlepša stvar koja postoji na zemlji, šta je onda Bog koji ju je stvorio?“. Odgovor- iće sama sebi: „Osećala sam kao da se dižem, sve više, gore, sve do Boga. Videla sam čitav svoj prošli život sa svim radostima i bolima, sve kao povezano jednom zlatnom niti Njegove ljubavi; a u duši uverenje da me Bog beskrajno voli. Ta ogromna i lična ljubav Boga prema meni, potpuno mi je preokrenula život“.

Natalija je u Trentu sa Kjarom u prvom fokolaru, u Pjaca Kapučini. Posle je prati i u Rimu. U istočnoj Evropi imaće odlučujuću ulogu u osnivanju zapadno berlinskog fokolara, 1959. godine. Biće takođe

među prvima koji su uspeli da se nađu iza zida, 1962, zajedno sa fokolarinima i fokolarinkama lekarima, koje je pozvao Lajpciški episkop da rade u gradskoj katoličkoj bolnici, kojoj je nedostajalo zdravstveno osoblje koje je prebegavalo na Zapad. Tajna njene odvažnosti ležala je u vernosti Mariji Osamljenoj, prihvativši tako da u sebi oživi njen Stabat (stajanje) u podnožju krsta, u trenutku Isusovog krika napuštenosti upućenog Ocu. Prepoznavala je i ljubila je njeno lice koje se pojavljivalo na svakom koraku. Natalija je bila podrška svima onima koji su delili s njom posvećenost izgradnji jedinstva u bilo kojoj sredini. Ova činjenica bila je zbunjujuća i postajala je zarazna kako se posle ispostavljalno. Na opšte iznenađenje, potvrda za to nalazi se u izveštajima Stazi, nemačke tajne policije: tamo se govori o programu Pokreta „Fokolar“, o stvaranju jakog verskog jedinstva uprkos različitim nacionalnim mišljenjima. Bio je to pokret ljubavi koja je prelazila sa jedne na drugu osobu.

Međureligijski dijalog - od 1976. godine Natalija je u Centru pokreta. Zdravlje joj je ozbiljno narušeno. 1977. godine Kjara je pozvana u London, gde treba da dobije nagradu Templeton za napredak religije, ali Natalija ne može ići sa njom. Zbog iznenađujućeg interesovanja za priču o duhovnom iskustvu osnivača Fokolara (Kjare), pokazanog od strane predstavnika različitih religija prisutnih u Guildhallu, taj događaj označiće začetak osnivanja međureligijskog dijaloga u pokretu. Kjara joj telefonira iz Londona, poveravajući joj ovu novu stranicu u pokretu, sa preporukom: „Ljubi ih!“. To je ono što je ona i radila u svim prilikama, pa tako i na generalnoj skupštini Svetske konferencije religija za mir (WCRP), na kojoj je

zastupala Kjaru. Ona gradi duboke veze sa različitim liderima jevrejskog, muslimanskog, hinduističkog, budističkog sveta itd. Natalija tako priprema teren za novi razvoj događaja koji će se roditi iz njihovog susreta sa Kjarom.

Duhovno obrazovanje: Od samog početka, zbog posebne dubine kojom živi duhovnost jedinstva, ona obavlja i važan zadatak duhovnog obrazovanja članova pokreta. Kjara joj je dala nadimak, „Anzolon“ (što na trentinskom dijalektu znači „anđeo“), zbog žive ljubavi koju je ona uvek imala prema svima, koju je od samih početaka živela radikalno.

Umrkla je okružena prvim i najbližim saputnicama sa kojima je živela, Gracijelom de Luka, Viktorijom Salizoni, Dorijanom Zamboni. Samo malo pre odlaska utonula je u Kjarinu meditaciju - u onu, koja je oblikovala njeno življenje: Imam samo jednu majku na zemlji, Mariju Osamljenu... u njenom stajati (stabat) moje je stajanje. A onda, onoj koja joj ju je čitala rekla je: „Da, bilo je to upravo ono što sam želela.“

Grane Pokreta

Bio je 7. decembar 1943. godine, u 6 sati ujutru, kada se posvećuje – daje se Bogu zauvek sa zavetom čistoće (čednosti): datum koji će se smatrati rođenjem **Pokreta fokolara**. Tog dana, Kjara u svom srcu nije imala nikakvu nameru da išta osnuje: ona se jednostavno „udala” za Boga.

Kao mlada devojka, Kjara Lubik započinje avanturu Ideala: život posvećen promovisanju jedinstva po Hristovom zaveštanju Da svi budu jedno. Jedno, a ne da svi budu isto! I zbog toga, pokret koji se rodio, Pokret fokolara, razvio se u kompleksnu strukturu, s brojnim sledbenicima iz svih naroda, kultura i vera. Danas su ti sledbenici pripadnici svih generacija i zajedno, kao jedna porodica, žive za isti cilj.

Naravno, prvi od njih su bili fokolarini, sledbenici Kjare i njenog načina posvećenja Bogu. Žive kao laici u malim zajednicama zvanim Fokolari i predstavljaju srce svih ogranaka – grana, od kojih je pokret sastavljen. Ti ogranci sačinjavaju različite udove tela pokreta koji se razlikuju po svojim funkcijama, ali svi doprinose da pokret funkcionise u skladu sa onim zbog čega je i nastao. Članovi Fokolara, **fokolarini** su čuvari „vatre” harizme pokreta Da svi jedno budu (Jn 17.21) iz čega i proizilazi naziv Fokolar (na italijanskom, ognjište). Bog ih je privukao i Njemu su posvetili svoj život, čvrsto uvereni da je taj Bog, Bog Ljubav. Ostavili su oca, majku, porodicu, domovinu kako bi se posvetili realizaciji jedinstva sveta, po Isusovoj Velikoj molitvi. U 83 zemlje ukupno ima 7160 fokolarina i fokolarinki različitih nacion-

alnosti, rase i vera, koji obitavaju u 742 fokolara. Njihov život mogao bi se opisati kroz Kjarinu meditaciju - Velika draž našeg doba: ponirati u najdublju kontemplaciju, ostajući istovremeno među ljudima, čovek pored čoveka... Želela bih da kažem i više: izgubiti se u mnoštvu, uobličivši ga u božansko... Kao učesnici Božijih nacрта nad čovečanstvom, ostaviti tragove veza svetlosti na mnoštvu i, istovremeno, podeliti sa bližnjim sramotu, glad, šamare, male radosti. Ova vatra je zahvatila takođe i venčane ljude, koji iako verni svom bračnom životu, istovremeno su i članovi Fokolara, radikalno živeći Jevanđelje. To je bila ona intuicija koju je Kjara imala u Loretu ... fokolar: zajednica ljudi – u devičanstvu i u braku, koji su posvećeni, iako na različite načine, Bogu. Prvi od njih bio je Idžino Džiardani, italijanski poslanik, publicista, intelektualac visokog kalibra¹.

Vremenom su došle i nove generacije. Kjara je shvatila da svaka od tih generacija ima svoj lični profil i kao takva, ima i svoj specifičan nacrt nad sobom. Mladi su u Pokretu fokolara od samog njegovog početka imali bitno mesto. Negde pre 50 godina, stasala je tako druga generacija u pokretu i izdvojila se kao njegov poseban ogranak, nazvan Pokret **Džen 2, a zatim i Džen 3, 4 i 5** – što je skraćenica od italijanskog **generazione** (generacija). Njihovo posebno organizovanje unutar Pokreta počelo je 1967.godine, kada je Kjara Lubik poručila mladima „Mladi celog sveta, ujedinite se” postavila temelje

¹ www.focolare.org/en/chiara-lubich/chi-e-chiara/igino-giardani/

izgradnje pokreta mladih. Mladi koji pripadaju Džen su animatori pokreta mladih i se zalažu za radikalno življenje jevanđelske duhovnosti Pokreta fokolara. Za Džen 2 Kjara je rekla: Ova druga generacija učiniće da krik Isusa Napuštenog odjekne sve do poslednjih granica Zemlje... I u tom kriku svet će razotkriti nadu. Upravo je to bila poruka Kjare Luče Badano. Ova osamnaestogodišnja devojka je prva među pripadnicima Pokreta fokolara koja je u svom kratkom životu dostigla jevanđelsko savršenstvo potvrđeno od strane Katoličke Crkve. Rođena je u Italiji 1971. godine a umrla 1990. zbog zloćudne bolesti. Bilo je to 18 godina punih života, ljubavi, vere u Ljubav

se čuditi, govorila je Kjara – **generacija svetitelja. Džen 4, 5:** kako to već i ide u svakoj porodici, povlašćeno mesto imaju deca. **Džen 4,** deca između 4 i 8 godina, a Džen 5 do 4 godine. Posebno osetljivi na ljubav, oni uče da ljube jedni druge. Od učenika, Džen 4, 5 postaju učitelji, jer njihova jednostavnost i iskrenost ne samo da pleni, već je i primer za odrasle: ako se ne obratite i ne budete kao deca, nećete ući u carstvo nebesko (Mt 18, 1-10). Njihov duhovni život započinje svako jutro kada bacaju kocku ljubavi. To je kocka na čijim je stranama napisana po jedna rečenica – tačka ljubavi: ljubiti sve, ljubiti prvi, činiti se jedno sa drugim, videti Isusa u drugom, ljubiti neprijatelje i ljubiti se međusobno.

Božju čak i u stradanjima koje je prouzrokovala bolest. Njene poslednje reči uputila je majci: Budi srećna mama, jer ja jesam.

Džen 3 ciljaju visoko (...) Shvatili su da u svetu, u istoriji, oni koji su najviše ostavili traga, bili su svetitelji: privukli su gomilu ljudi oko sebe, doveli su toliko ljudi Bogu, promenili su svet oko sebe (...). **Džen 3** žele da budu – i nemojte

Volonteri i volonterke, kojima se još kaže božji volonteri, predstavljaju ljude različitih zanimanja i socijalnih kategorija, koji su, po njihovom slobodnom izboru, rešili da radikalno slede Boga. Oni utelovljuju Kjarinu intuiciju živeti s Bogom u svetu: biti u svetu ali ne od sveta, to jest ne živeti po mentalitetu sveta već po Božjoj nauci. Još od vremena kada je Kjara živela u svom rodnom Trentu, želela je da umnoži hlebove kako bi rešila socijalne probleme u Tren-

tu. Kasnije je to smatrala za manifestaciju prvog semena ogranka volontera u Pokretu fokolara. To prvo seme isklijalo je 1956. godine posle tragičnih događaja u Mađarskoj, kada su komunističke sile istočnog pakta ugušile pobunu protiv mraka totalitarizma, čovekovog najvećeg zlotvora. **Istina će vas osloboditi** (Jn 8.32). Papa Pio XII, želeo je da ta istina odjekuje po svim trgovima, ulicama, u fabrikama, po kućama: Bog, Bog, Bog...

Kjara je tada shvatila da su potrebni autentični Isusovi učenici u svetu. Ona ih je videla u volonterima: lekarima, radnicima, profesorima, političarima, preduzetnicima... Celo jedno društvo koje izgovara jednu jedinu reč: Bog!

Svaki monaški čin, ili red, utelovljenje je nekog izraza Isusa, Njegovog stava, činjenice iz Njegovog života, jednog od Njegovih bolova, jedne Njegovе reči. **Redovnici i redovnice (monasi i monahinje) iz različitih redova i monaških činova**, svedoče jedinstvo kroz život u međusobnoj ljubavi. U pokretu, njihovi monaški načini života obogaćuju jedni druge, ali i sve druge pripadnike pokreta. Istovremeno, na neposredan način upoznaju osnivače i život drugih redova.

Godine 1947. zahvaljujući putovanjima Kjare u Asizi i Rim, redovnici su stupili u kontakt sa Kjarinom idejom jedinstva - Idealom, kako ga je ona sama nazvala, i počinju da se međusobno susreću kako bi podelili svoja nova iskustva življenog Jevanđelja, i novina koje je to izazvalo u njihovim životima. Šta one unose u njihove redove i u čitavu Crkvu. U centri-

ma pokreta širom sveta, ili kako ih se još zove gradićima, postoje mesta suživota takvih redovnika, koja na najupečatljiviji način svedoče **jedinstvo u različitosti**.

Život u jedinstvu po Kjarinoj harizmi prihvatili su i **sveštenici i episkopi**. Već '50 – ih godina prošlog veka oni su tu našli odgovor kako uneti novi život u Crkvu, o čemu govori i drugi Vatikanski Koncil. Aktivnosti u pokretu ih ne odvajaju od njihovog parohijskog života, već im daju svetlo kako da zajedno sa svojim parohijanima rade u zajedničkom pozivu da grade živo Hristovo telo, postajući tako svetionik i ognjište mnogim zalutalim i hladnim srcima. Sve to u jedinstvu i ljubavi sa svojim pretpostavljenima.

Takav život neizbežno ih usmerava i prema univerzalnom dijalogu sa celim čovečanstvom. Od samog početka pokreta, odnos prema episkopima je uvek bio pun poverenja i spremnosti da se pridržavaju i podržavaju njihove reči i sudove. Ubrzo su i episkopi shvatili da duhovnost jedinstva nije samo za laike, monahe i sveštenike, već je imala

da kaže nešto i njima. Tako su nastali episkopi prijatelji pokreta, koji dolaze iz svih Crkava. Njihovo međusobno uvažavanje i ljubav, čini da sablazan podele Hristovih naslednika bleđi a rađa se nova nada u okrilju ekumenizma života.

Pokret fokolara ili Marijino Delo kako se još zove, je jedna zajednica koja ima svoj stil i način života i delovanja, koji je uređen i svojim opštim i posebnim statutima za svaku granu posebno, ali za svaku granu za svakog člana pokreta postoji jedno jedinstveno pravilo, jedno nezaobilazno pravilo i obaveza:

„Međusobna i neprestana ljubav koja čini prisustvo Isusa i jedinstvo u zajednici mogućim, čini temelj života za sve osobe koji su deo Marijinog Dela, u svim njegovim aspektima: to je norma normi, pretpostavka svakog drugog pravila“.

Na godišnjim susretima članova pokreta iz svih grana kao i pristalica i svih drugih, dobrodošlih ljudi, struktura pokreta ustupa mesto duhu ljubavi i porodice, kada to najvažnije pravilo postaje vidljivo, pokrivajući sve druge strukture, zasenjujući ih lepotom suživota svih učesnika. Sve izgovara: „Pogledaj kako se vole, spremni su dati život jedni za druge“. Taj susret zove se Marijapoli – Marijin grad, koji predstavlja sliku onoga što će doći: Da svi budu jedno.

Priredio **Joakim Striber**

Napomena:
za pisanje teksta
korišćen je materijal
sa zvaničnog site-a Pokreta fokolara:
www.focolare.org

Festival „Roditeljstvo novog doba“

„Roditeljstvo najčešće kod ljudi aktivira strah i brigu, iz čega proizilazi prirodna želja za kontrolom dece. Misija našeg festivala i udruženja sa istim nazivom je podrška roditeljima i svima koji rade sa decom u oslobađanju od straha kako bi lakše osvestili činjenicu da kada odustanemo od straha, brige, kontrole i sile – pred svima nama se otvaraju mogućnosti za uzbudljiv lični rast i razvoj i istinsko povezivanje sa sobom, decom i drugim ljudima“, piše na zvaničnoj internet stranici Festivala.

„Neuronauka nam pokazuje da je povezanost osnov razvoja dečjeg mozga, osnov za zdrav mentalni, fizički i socijalno-emotivni razvoj svakog čoveka. Verujemo da je to dobar put za razvoj velikih potencijala dece i njihovo odrastanje u ljude koji će imati razumevanje i saosećanje za druge, što je glavni preduslov za ostvarivanje dobrih odnosa. Danas znamo da su upravo odnosi sa drugima ono što nas čini srećnim i zadovoljnim“, ističe se u najavi.

3. festival
RODITELJSTVO NOVOG DOBA
Roditelji su kreatori budućnosti

3. i 4. mart 2018
Hotel Royal Inn, Beograd

BEOGRAD - Treći međunarodni festival „Roditeljstvo novog doba – Roditelji su kreatori budućnosti“ održan u martu u Beogradu.

Lampa

Uvek sam pokušavala da imam dobre odnose sa taštom, iako je imala jako težak karakter. Čak me je moj suprug upozoravao na to, jer ako je on kao sin imao problem sa mamom, ja toliko više. Mislila sam da je bolje da sa njom govorim što manje, ali nisam bila mirna – jer Jevanđelje kaže da ljubimo sve! Zbog toga sam je povremeno zvala telefonom, pitala kako se oseća, odvezla je tamo gde je trebalo i jednom nedeljno zvala sam je na ručak.

S vremenom su među nama pale sve prepreke i za nju sam postala osoba od poverenja, pratila sam je kod lekara kojima me predstavljala kao svog anđela čuvara. Sa svih 80 godina počela se brinuti za svoju komšinicu, koja nije imala nikoga od svojih, i uvek je pripremala kolače za parohiju. Kazala mi je: "Ti si mi pomogla da razumem, kako je lepo ako neko misli na tebe". Jednog dana mi je poverila: „Ova lampa mi je jako draga, jer sam je dobila od mog dede i to je skoro jedina porodična uspomena. Bila bih srećna da ostane tebi kada umrem...”

Sada je ta lampa u našoj kući i podseća nas da ostaje samo ljubav.

Mali činovi ljubavi

Vidim kako mi dani prolaze i ponekad se uveče pred Bogom nađem praznih ruku. Odlučio sam da napravim jedan zaokret. Na poslu sam pokušao dobro raditi sve obaveze, tako da sam se vraćao kući baš premoren. Posle je trebalo da vozim dvoje starije dece na razne aktivnosti ili da obavim još neke poslove. Zbog velike brzine i prigovora dece, često bih se ljutio, te sam sebi i deci govorio da bi se nešto trebalo menjati, da ne možemo više tako napred...

Takođe supruga u zadnje vreme skoro da nije bila kod kuće, jer je istovremeno radila i studirala. Sva težina brige za porodicu me je pritiskala, u sebi sam osuđivao Mateju da bi se mogla drugačije organizovati, ljutio sam se na decu zašto ne mogu biti malo mirniji, ali istovremeno bio sam ljut i na samog sebe jer sam se osećao jako slabim.

U jednom trenutku, kad smo se spremali za Uskrs, shvatio sam da treba da počnem iznova i pokušam sve da gledam novim očima. To je značilo da se, kada mi je teško, najpre zaustavim, pokušam da nađem mir u sebi tako da na trenutnu situaciju ne gledam tako negativno. Pokušao sam da slušam decu kada bi neko hteo nešto da mi objasni, da se igram sa drugim ili na kraju dana pospremim kuhinju, ponudim čaj Mateji.

Srećan sam ako mi uspeju ti mali činovi ljubavi. Jedne nedelje sam predložio ženi da ide posle naporne nedelje na izlet, a ja sam u međuvremenu pripremio ručak i pobrinuo se za najmlađu ćerku.

Bilo mi je jako drago jer sam za dobar ručak dobio pohvale, a poslepodne sam imao i ja malo vremena za svoj odmor.

Vlasnica firme otpustila sebe da ne bi otpuštala zaposlene

FLORIDA - Poput mnogih drugih vlasnika malih preduzeća, i Lola Gonsales sa Floride se zbog otežanog poslovanja usled krize odlučila u proleće 2010. na smanjenje personala, sastavljenog od devet zaposlenih. Ona je, međutim, povukla drugačiji potez od drugih preduzetnika: odlučila je da otpusti – sebe.

Razmišljajući šta da radi, Lola je shvatila da ne može da otpusti nijednog od svojih saradnika koji su godinama predano radili sa njom. Zato se odrekla svoje šestocifrene plate i prijavila se u jednu neprofitnu organizaciju, gde sada radi kao socijalni radnik zarađujući duplo manje. Na takav korak se odlučila zato što, iako

ona obezbeđuje nove klijente i nove poslove firmi, najveći deo posla obavlja upravo njeni saradnici, kao i zato što je zaključila da će njoj biti lakše da nađe novi posao nego bilo kome od njih.

„Kako da otpustiš nekoga u koga imaš poverenje i ko ima poverenje u tebe? Stopa nezaposlenosti je ovde vrlo visoka, među najvišima na Floridi“, kaže Lola, a objavio je američki „Ju Es Ej tudej“ (USA today).

Ona sada dvaput dnevno telefonom proverava kako idu stvari u firmi i obavlja pojedine poslove ne primajući za to platu. Situacija je počela da se popravlja, ali dok preduzeće ne stane opet čvrsto na noge, ne namerava da se vraća.

Novi posao joj se sviđa, ali je zbog manjih prihoda morala da se odrekne nekih stvari u svom životu, kao što su česti izlasci i luksuzni automobil. Lola je, ipak, i pored poteškoća sa kojima se njeno preduzeće suočava, na kraju godine isplatila zaposlenima božićni bonus.

Katolički teolog i istoričar Goran Šarić na konferenciji 8. juna u KCNS

Katolički teolog i istoričar Goran Šarić iz Rijeke učestvovaće na Konferenciji o regionalnoj stabilnosti koja se 8. juna održava u Novom Sadu, na Tribini mladih KCNS-a. Predavanja i medijski nastupi ovog mladog intelek-

tualca izazivaju veliku pažnju na post-jugoslovenskim prostorima. Kulturni centar Novog Sada podseća javnost da su ranije učešće na konferenciji potvrdili prof. dr Hrvoje Klasić iz Zagreba, prof. dr Dejan Vuk Stanković iz Beograda, direktor Foruma za etničke odnose Dušan Janjić i diplomata i novinar iz Sarajeva Zlatko Dizdarević.

Kada se profit ne slaže sa pravom

I ma već tri godine od kada kompanija za koju radim ne povećava plate svojih zaposlenih. Na opravdane proteste radnika, menadžment se brani ekonomskom krizom, pravdajući svoj izbor oprežnošću.

Ali ja znam da stvari ne stoje tako. Poznajem kompaniju – kao odgovoran za menadžment socijalne politike i ljudskih resursa – kao i prometa. U posljednje tri godine kompanija je povećala svoj profit – čak i u kriznim vremenima. Kao Hrišćanin, i s obzirom na položaj na kojem radim, smatram da je nedopustivo da ekonomski interesi preduzeća prevladavaju nad pravima radnika da dobiju nadoknadu koja im pripada.

U tržišnim odnosima princip bez naplate i čin darivanja kao izraz bratstva, mogu i moraju naći mesto u okviru normalne ekonomske aktivnosti.

Benedikt XVI

Jasno mi je da sam ostao usamljen u želji da branim interese radnika. Sedeći za stolom u mojoj kancelariji, odmeravam dve stvari: sigurna karijera, sa saglasnošću rukovodstva sa jedne strane; biti hrišćanin i samim tim znak protivljenja, sa druge. Moje srce ne sumnja. Proučio sam argumente, analizirao rangiranje naše kompanije u poređenju sa drugima u regionu, iz istog sektora ili istog obima. Objašnjavam menadžmentu prednosti podsticaja za zaposlene. Ukazujem na potrebu da se okrene list kako bi se

više cenili unutrašnji resursi. Moj rad je ocenjen pozitivno, ali ostaje mrtvo slovo na papiru.

Neka čovek uvek ostane veći od onog što radi, dragoceniji od onoga što ima.

Mahatma Gandhi

Nakon penzionisanja jednog zaposlenog, na njegovo mesto trebalo je zaposliti nekog drugog. Kandidat kojeg imam pred sobom vrlo je kvalifikovana osoba. On, samo da bi dobio posao, spreman je i na nižu platu. Proučivši njegov zahtev, razmišljam kakvu ponudu da mu sastavim. Znajući da rizikujem raskid sa mojim rukovodstvom, odlučujem da ponudim veću platu nego što i sam kandidat potražuje.

To je prouzrokovalo neslaganja u administraciji upravo oko poravnanja plata, tako da sam pozvan da dam obrazloženje. Svakako da su moji uporni zahtevi za jednakošću i pravdom doveli u pitanje međuljudske odnose, što me boli. Ali kao hrišćanin moram biti spreman i da platim za to. Posle nekoliko dana očekuje me moj šef, u upravi. Ne usuđujem se ni da pomislim šta će se desiti. Donosim izveštaj koji sadrži promene koje smatram potrebnim. Dva dana kasnije, u upravnom odboru, oni su prihvaćeni. To je prekretnica za mnoge radnike.

(Paulo, Portugal)

Posetite Sikstinsku Kapelu

www.vatican.va/various/cappelle/sistina_vr/index.html

(Potrebno instalirati Adobe Flash Player 9)

Kongres Džen 9-11.3.2018. – Šaštín, Slovačka

Biti konkretan – upoznati se – naš poziv

Sredinom marta ove godine, mi Džen2 iz naše nove, „ljubičaste zone“¹, imali smo priliku da se prvi put vidimo i upoznamo u jednom gradiću u Slovačkoj, Šaštínu. Iako je početna ideja bila samo to, nismo zeleli da ostanemo samo na ovozemaljskim doživljajima. Na kongresu, koji je trajao tri dana svaki dan smo imali jednu temu dana. Teme pre-

ma kojima smo sve i oblikovali bile su: Marija, koja je tema godine u pokretu fokolara, i naš poziv – poziv Džen. U okviru teme Marije uzeli smo jednu od Kjarinih meditacija koje je ona velikim mahom pisala pod posebnom inspiracijom godine 1949. Nismo se želeli preopteretiti, pa smo uzeli deo meditacije gde Kjara Mariju upoređuje nebom koje u sebi sadrži Sunce – Isusa. Nakon tema vodili su se razgovori po grupama, grupe su bile pomešane porema državama sprovodeći tako dalje plan upoznavanja sa drugima.

Jedno poslepodne smo posetili Trnavu. Na putu ka toj varoši, u vozu smo dobili papir sa listom zadataka koji su počinjali ovako: „nađi osobu koja...“ Na neki način bili smo ovako primorani da razgovaramo sa drugima. U samom gradu smo takođe dobili zadatke kako bi bolje mogli da upoznamo grad i njegove karakteristike, recimo jedan zadatak je bio brojanje crkava, jer je grad poznat po njihovom velikom broju.

Osim naše zone bilo je prisutno i nekoliko specijlnih gostiju, jedni od njih bili su svetski asistenti Džen2, kao i dvoje iz centra Džen2. Oni su sa nama podelili svoja iskustva, projekte centra, i dali nam puno konkretnih načina kako im možemo pomoći u njima.

Putujući kući, u našoj maloj grupi iz Srbije, pokušali smo malo da saberemo naša iskustva. Razgovarali smo o našim mislima i osećanjima. U tim trenucima se još

jako videlo da smo svi pod utiskom i da nam treba malo vremena da se oni slegnu. Ali ono što se najviše osećalo je da je u svima kongres ostavio jedan pozitivan trag, jedno pozitivno sećanje.

Evo jednog utiska iz naše male grupe:

Za neke je kongres zaista trajao 3 dana, ali za neke od nas, organizatore, kongres je bio malo duži, trajao je oko 6 meseci. Iako su sami dogovori ponekad bili praćeni nesporazumima i prepirkama, bilo mi je smešno kada sam na kongresu shvatio koliko su te stvari bile zapravo nebitne i kako te ljudske sitnice jako

malo utiču na Božji veliki plan, i da je u tom planu prvi korak samo prihvaćanje Njegove volje, a ne nametanje naše. Kongres ne samo da nas je povezao sa starim i novim inostranim prijateljima, već mislim i osećam, da se mi Džen2 iz Srbije malo više poznajmo i razumemo.

Oros M.

¹ Ljubičasta zona obuhvata, teritorije srednje, jugoistočne, istočne Evrope. Ljubičasta boja u Pokretu fokolar je sinonim za jedinstvo, isto kao što ova zona ujedinjuje široki dijapazon naroda.

Osoba, mozak, emocije

Nalazi neuronauke i posledice koje iz toga proizilaze

Ako ima neki argument koji se poslednjih godina iz naučnih laboratorija proširio svuda - na TV, novine i društvene medije, to je mozak. Otkada su tehnike magnetne rezonance omogućile da „vidimo“ kako radi naš mozak, ova novina zavladała je maštom širokih narodnih masa. Isto tako, dok su argumenti poput svesti, uma, misli, duše bili isključivo rezervisani za filozofe i teologe, izvan naučnih istraživanja, danas se situacija potpuno promenila: svaki naučnik misli da može objasniti um i samosvest, „redukujući“ sve na funkcionisanja mozga. O tome pričamo sa Filipom Tempiom, profesorom neurofiziologije na Univerzitetu u Torinu.

Da li se naš mentalni život može objasniti organom mozga?

Postoje tri teorije koje su u modi: materijalizam (um jednak mozgu), funkcionalizam (um je jedna funkcija mozga), pojavnost (um je „pojavna“ osobina mozga). Ovaj filozofski redukcionizam većina istraživača uzima zdravo za gotovo i predstavlja se masmedijima kao gotova naučna činjenica.

Dok, međutim?

Mnogi savremeni naučnici napuštaju ove redukcionističke vizije, priznajući da ne znamo šta je u stvari svest. Mozak je telesni organ kojeg smo najmanje svesni,

a opet, on je centar svesti, u kome se rađaju mentalni događaji koji se odnose na naše okruženje, na naše telo i na naše ja. Evolucija je odabrala svesnu mental-

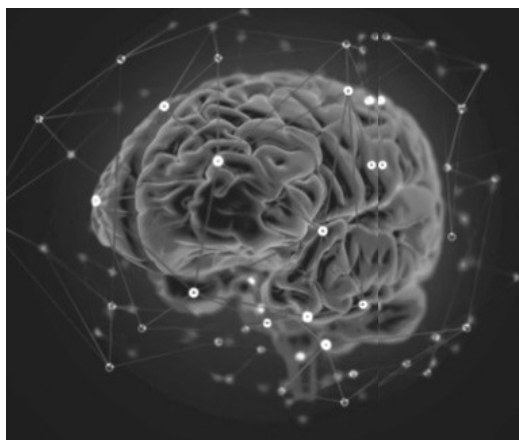

Prof. Filippo Tempio

nu aktivnost da usmerava i planira naše ponašanje, integriše informacije i planira buduće akcije. Kod čoveka ovo dovodi sve do predviđanja sopstvene smrti i pojave smisla za religiju.

Po čemu smo specifični u poređenju sa životinjama?

Šimpanze razumeju ciljeve i namere

drugih, ali ne i ono u šta drugi veruju ili šta žele. Samo smo mi sposobni da stvaramo neograničenu raznovrsnost značenja u oblastima kao što su jezik, muzika, moral, tehnologija, matematika. Znamo da sjedinimo različite elemente, stvarajući nove ideje, reči, muzičke forme. Spontano umemo da pretvorimo čulna iskustva i apstraktne misli u simbole koji se mogu preneti drugim ljudima, putem reči ili slika.

Kreativnost je naša karakteristika...

Ljudi imaju jedinstvene veštine u rešavanju problema: oni mogu da kombinuju različite predstave iz različitih područja znanja. Na primer, kombinacija broja, verovanja, uzročnosti i štete omogućava nam da odlučimo da li je u nekim slučajevima moralno dopušteno, zakonito ili obavezno da povredimo neku osobu da bi spasli živote mnogim drugima. Osim toga, znamo kako da izrazimo apstraktne koncepte kao što je beskonačno, gramatičke kategorije kao što su imena ili glagoli, etičke rezone kao što je dozvoljeno ili zabranjeno.

Pričamo o moralnim izborima.

Emocionalni procesi igraju važnu ulogu: na naše razmišljanje, u stvari, utiču afektivne reakcije, kao što je prijatno ili neprijatno. Ima onih koji kažu da do moralnog rasuđivanja dolazi naknadno, da bi se opravdala intuitivna odluka doneta na brzinu, automatski i emocionalno opterećena, ali bez realne svesti o samom događaju. Zna se međutim, da se područja racionalne misli aktiviraju zajedno sa emocionalnim, dakle pre rasuđivanja. Znači, emotivne reakcije imaju uticaj, ali ipak im nismo robovi.

*Važno je edukovati
emocije, tako da ljudi
bude zadovoljni čineći
dobro*

Kako poboljšati naše moralne odgovore?

To možemo da učinimo potrudivši se da vidimo situaciju iz različitih uglova, a pre svega kroz razgovor sa drugima. Postoje dva osnovna moralna načela sa kojima se svi slažu: ne činiti zlo (brinuti se o drugome, altruizam) i pravičnost (reciprocitet, pravda). Druga tri principa, sa kojima se međim ne slažu svi, su: lojalnost (vernost), autoritet (poštovanje i poslušnost), čistoća tela i duha (voditi život svetosti umesto telesnog). Samo vernici ili oni naklonjeni tradiciji drže se svih pet moralnih načela. Da li poznavanje ovih stvari čini našu odgovornost većom? Da. Ako sumnjamo u naše moralne sudove, onda o njima treba razgovarati sa drugima ili se obratiti duhovniku. Imajući u vidu da ne mogu svi spontano da poštuju pet moralnih načela i vrednosti osobe, važno je vaspitavati emocije od ranog uzrasta, tako da ljudi budu zadovoljni kada čine dobro. Za vernike, ovo se može izraziti i kao „jevandelizacija” emocija.

Kako održati čistoću doma prirodnim sredstvima (2. deo)

Priredila Mirela Golec

U poslednje vreme sve češće čujete da je neko alergičan na razna hemijska sredstva, a naročito ona koja se najviše koriste, kao što su: sredstvo za pranje sudova, održavanje kupatila ili deterdžent za pranje veša. Alergije su posebno česte kod beba i dece, pa vam pedijatri preporučuju da koristite određene, ekološke praškove za veš, koji su ili skupi ili retki na našem tržištu. Evo recepta kako da napravite svoje ekološke deterdžente.

Napravite svoja sredstva za čišćenje

Proizvesti svoje sopstveno, ekološki i zdravstveno prihvatljivo sredstvo za čišćenje vrlo je jednostavno.

Prirodna sredstva za čišćenje baziraju se na prirodnom sapunu, sirćetu, limunovom soku, glicerinu, boraksu, sodi bikarboni, soli i eteričnim uljima.

Eko deterdžent za pranje belog veša na 60-95 stepeni

- mleveni prirodni sapun (ekstra jak) 800 g
- soda za pranje (natrijum karbonat) 1000 g
- boraks (natrijum borat) 1200 g
- soda bikarbona (natrijum bikarbonat) 50 g
- 10 – 30 kapi eteričnog ulja po želji

Recept je za oko 3 kg deterdženta. Izmerite sastojke, stavite ih u veliku posudu pa ih temeljito promešajte. Ukapajte miris u smesu i opet dobro promešajte. Gotov deterdžent stavite u plastičnu posudu s poklopcem. Rok trajanja: Minimalno godinu dana, držite zatvoreno na suvom i hladnom mestu.

Ekološki prašak za pranje veša na 40-60 stepeni

- mleveni prirodni sapun 1200 g
- soda za pranje 950 g
- boraks 800 g
- soda bikarbona 50 g
- 10 – 30 kapi eteričnog ulja po želji

Recept je za oko 3 kg deterdženta. Izmerite sastojke i stavite ih u veću posudu (oko 5 litara) pa ih temeljito promešajte. Dodajte miris kapajući ga u smesu i opet dobro promešajte. Gotov deterdžent stavite u plastičnu posudu s poklopcem. Rok trajanja: Minimalno godinu dana, držite zatvoreno na suvom i hladnom mestu.

Eko deterdžent za pranje osetljivog veša na 40 stepeni

- mleveni prirodni sapun 1200 g
- soda za pranje 400 g
- boraks 200 g
- soda bikarbona 150 g
- so za čišćenje 50 g
- 10 – 30 kapi eteričnog ulja po želji

Recept je za oko 2 kg deterdženta. Izmerite sastojke, stavite ih u veću posudu pa ih temeljito promešajte. Dodajte miris i opet dobro promešajte. Gotov deterdžent stavite u plastičnu posudu s poklopcem. Rok trajanja: minimalno godinu dana, držite zatvoreno na suvom i hladnom mestu.

Omekšivač za veš

- 100 g soda bikarbone
- 600 ml alkoholnog sirćeta
- 700 ml destilovane vode
- eterično ulje po izboru

Pripremite veliku posudu od barem 4 litra, u kojoj ćete pomešati sastojke. U nju naspitate sodu bikarbonu i dodajte 100 ml vode. U ovom trenutku ne treba ništa mešati, nego polako počnite ulivati sirće. Usled dodavanja sirćeta, mešavina će početi da vri, budući da će doći do hemijske reakcije između sirćeta i sode bikarbone. Pustite mešavinu da vri nekoliko minuta, kako bi se soda uspešno rastvorila. Nakon toga dodajte ostatak vode, što će zaustaviti vrenje. Tek tada počnite da mešate kako biste dobili homogenu tečnost. U ovom trenutku možete dodati eterično ulje po želji. Ako je reč o kupovnim uljima, koja su uglavnom razređena, možete dodati 10-15 kapi, no ako se radi o čistom eteričnom ulju, onda će pet kapi biti više nego dovoljno. Na kraju izaberite posudu s čepom u kojoj želite da čuvate gotov proizvod. Koristite ovaj omekšivač kao i svaki drugi - prilikom pranja dodajte otprilike jednu čašicu u odeljak za omekšivač.

KAMENKO

